

doğada bu ay

Ormanın Dostu "Likenler"

Ormanda yaşayan canlıları düşündüğümüzde genellikle aklımıza ilk ağaçlar gelir. Oysa ağaçlar ormanda bulunan canlıların yalnızca küçük bir bölümüdür. Böcekler, salyangozlar, fareler, yılanlar, mantarlar, yosunlar, likenler gibi, hemen göze çarpmayan canlılar da ormandaki yaşamın önemli birer parçasıdır. Tüm bu canlılar, bir ormanın sağlığı ve varlığını sürdürebilmesi açısından önemlidir. Hatta bu canlıların bazıları olmazsa orman sağlığını giderek kaybeder. İşte bunlardan biri "liken"lerdir.

Fotoğraf: Visual Photos

Likenler dünyanın en ilginç canlılarından. Çünkü bir mantar ve bir suyoşununun (alg) ortakyaşam birliğidir. Likene temel özelliklerini veren mantar türüdür. Bu mantar türü suyoşunlarını "hif" adı verilen özel yapılarıyla sarmalar. Suyoşunları, minik bitkiciklerdir. Tüm bitkiler gibi suyoşunları da güneş ışığından yararlanarak "fotosentez" yapar ve şeker üretir. Mantar, suyoşunlarının ürettiği şekerini alır ve besin olarak tüketir. Suyoşunları da mantarlar sayesinde fazla ışıktan ve nem kaybindan korunur. Böylece karşılıklı bir "yardımlaşma" içinde birlikte yaşarlar.

Likenlerin neden orman dostu olduğuna gelince... Likenler bitkilerin gereksinimi olan azotu alabilmelerini sağlar. Bitkiler havada serbest olarak bulunan azotu kullanamaz. Yerine topraktan azot da içeren "nitrat" adlı bileşikleri alırlar. İşte likenler havada serbest olarak bulunan azotu nitratlara çevirir. Bu sayede, ormandaki bitkiler için gereken nitratları sağlarlar. Likenlerin olmadığı bir ormanda çok daha az miktarda nitrat olurdu. Bunun sonucunda da bitkilerin gelişimi yavaşlardı.

Likenler, aynı zamanda geyik, sincap gibi sayısız hayvanın besin kaynağıdır. Bazı canlılar, örneğin kuşlar likenleri yuva yaparken kullanır. Böcekler için de besin kaynağı olan likenler onlara saklanacak yer de sağlar. İnsanlar da çok uzun zamandan beri likenleri boya yapımında ve yetiştirdikleri hayvanlar için besin kaynağı olarak kullanır.

Likenleri dış görünüşlerinden tanıyabilirsiniz.

Pulsu likenler
Pulsu yapılardan oluşurlar. Çoğunlukla kayaların üzerinde görülürler.

Fotoğraf: Jason Hollinger

Yapraksı likenler
Yassı, yaprak benzeri yapılardan oluşurlar. Kayaların ve ağaç kabuklarının üzerinde görülürler.

Fotoğraf: Ali Alper Akyüz

Dalsı likenler
Çalimsı, ipliksi yapılardan oluşurlar. Ağaç gövdelerinde ve dallarında görülürler.

Fotoğraf: Vik Vanda

Burcu Meltem Arık
burcu.arik@gmail.com